

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ

Τό θέμα πού θέλουμε νά ἐξετάσουμε στό παρόν τεῦχος εἶναι, ὅπως φανερώνει ὁ τίτλος, ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Αναφορικά μέ τόν «Λόγο» θά θέλαμε νά ἐπεξεργαστοῦμε τόν ὅρο, μέ στόχο νά ἐμβαθύνουμε ὅχι τόσο στήν γλωσσική σήμανση τῆς λέξεως ἀλλά στό πῶς ἡ Θεολογία τόν μεταχειρίζεται, μέ ποιά δηλαδή ποιοτικά χαρακτηριστικά τόν περιτυλίγει, σέ ἀντίθεση μέ τά λοιπά φιλοσοφικά ρεύματα καί μή. Ἀρχικά θά ξεκινήσουμε μέ τό νά διακρίνουμε τόν «Λόγο» ἀπό τόν «λόγο».

Λόγος - λόγος

Θά πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ὁ ὅρος «λόγος» ἔρχεται ἀπό τήν ἀρχαία Ἑλλάδα. Ὁ ὅρος «λόγος» ἀρχικά σήμαινε τόν κανόνα, τόν νόμο ἢ κάποια ἀρχή. Οἱ στωικοί φιλόσοφοι χρησιμοποιοῦσαν τόν ὅρο «Λόγο» γιά νά δηλώσουν τήν θεία τάξη. Οὐσιαστικά ὁ λόγος μέσα ἀπό τά διάφορα φιλοσοφικά ρεύματα νοεῖται ὡς ἐκείνη ἡ ρυθμιστική δύναμη ἡ ὁποία κρατάει σέ ἰσορροπία τόν αἰσθητό κόσμο. Θά πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ὁ ὅρος «Λόγος» χρησιμοποιεῖται ἀπό τόν Ἀριστοτέλη γιά νά ἐξηγήσει τίς πρῶτες ἀρχές. Ἀλλοῦ τόν «λόγο» τόν ὀρίζει ὡς λογική.

Ὁ Πλάτωνας, λόγου χάριν, στό ἔργο τοῦ *Πολιτεία*, κάνει χρήση τοῦ ὅρου γιά νά μᾶς δείξει τό λογικό μέρος τῆς ψυχῆς. Ὅπωςδήποτε ὑπάρχουν ἀρκετές ἀκόμα ἐξηγήσεις γιά τήν συγκεκριμένη λέξη. Ἀναφέραμε ἐνδεικτικά, ἐν συντομία, ὀρισμένες ἐρμηνεῖς γιά νά μπορέσουμε στή συνέχεια, νά κατανοήσουμε τό πῶς χρησιμοποιεῖ ἡ Θεολογία τόν συγκεκριμένο ὅρο καί πῶς τόν νοσηματοδοτεῖ. Στόν καθημερινό μας λόγο κάνουμε χρήση τοῦ ὅρου «λόγος» εἴτε ὡς προφορικό εἴτε ὡς γραπτό. Ὡστόσο καί στίς δύο περιπτώσεις ἡ σημασία τῆς λέξης εἶναι ἴδια. Σημαίνει τήν μεταφορά προφορικῆς ἢ γραπτῆς ἔκφρασης, ὁμιλίας, πληροφόρησης, μέ τόν ὅποιο ὁ ἀποδέκτης μπορεῖ νά καταλάβει καί νά κατανοήσει τόν συνομιλητή τοῦ ἢ τό ὁποιοδήποτε κείμενο τό ὁποῖο εἶναι σέ ἐντυπη μορφή ἢ τό ἄρθρο πού διαβάζεται μέσα ἀπό τά μέσα τῆς τεχνολογίας, ὅπως εἶναι τό ἱντερνέτ. Κατά τήν ὀρθόδοξη διδασκαλία ὁ «Λόγος» ἀναφέρεται στήν Παλαιά Διαθήκη ὡς ὁ αἷτιος τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου ἐνῶ στήν Καινή Διαθήκη ὁ «Λόγος» ἔγινε ἄνθρωπος, δηλαδή ὁ Θεός σαρκώθηκε στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι τέλειος Θεός καί τέλειος ἄνθρωπος. Σέ αὐτό ἀκριβῶς τό σημεῖο

φαίνεται περίτρανα ή διαφοροποίηση της ὀρθόδοξης θέσης από τις φιλοσοφικές ἑρμηνείες. Ἡ καινοτομία της ὀρθόδοξης ὁμολογίας βρίσκεται σέ αυτό ἀκριβῶς τό σημείο, στό ὅτι ὁ «Λόγος» παίρνει ἀνθρώπινη μορφή. Ἡ ὀρθόδοξος διδασκαλία ἀλλά καί ἡ μετέπειτα ὀλόκληρη πατερική παράδοση πού ἀκολούθησε στηρίχτηκε ἀλλά καί θά συνεχίζει νά στηρίζεται στόν Θεάνθρωπο Ἰησοῦ ὁ ὁποῖος δέν ὑπῆρξε οὔτε ὡς ιδέα ἀλλά οὔτε καί κατά δόκησιν. Θά πρέπει νά γίνει σημείωση ὅτι ἡ ὀρθόδοξος αὐτή θέση δίνει ἀπάντηση σέ ὅσους πιστεύουν ὅτι ὁ Θεός ἐνανθρώπησε φαινομενικά, ἀπαντάει στόν λεγόμενο δοκητισμό. Μέ τήν γέννησή Του ὁ Χριστός ἄλλαξε τήν πορεία ὀλόκληρης τῆς ιστορίας. Ἡ διαφορά μέ τις ὑπόλοιπες φιλοσοφικές δοξασίες ἔγκειται σέ αὐτό ἀκριβῶς τό σημείο. Ὁ Θεός δέν εἶναι κάποια ιδέα, δέν εἶναι κάποια ἀόριστη ἢ κάποια ἀόρατη δύναμη ἡ ὁποία ἐδημιούργησε τόν κόσμο καί ἀπλά τόν συντηρεῖ κρατώντας του τις ἰσορροπίες γιά νά μήν παύσει νά ὑπάρχει. Ὁ Θεός ἐνανθρώπησε στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Ὅπως θά διαπιστώσουμε παρακάτω, ὁ Χριστός εἶναι ὁ μοναδικός ὁ ὁποῖος ἔχει δύο φύσεις, εἶναι τέλειος Θεός καί τέλειος ἄνθρωπος. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι τό ἱστορικό ἐκεῖνο πρόσωπο πού μέ τήν ἀνάστασή Του ἄλλαξε τήν ροή σύμπας τῆς ιστορίας. Ἡ γέννησή Του ἦταν πραγματική καί ὄχι φαινομενική.

Ἀγιογραφική καί πατερική τεκμηρίωση τοῦ «Λόγου»

Στό κείμενο τῆς Καινῆς Διαθήκης γίνεται ἀναφορά στόν «Λόγο» τοῦ Θεοῦ. «*Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καί Λόγος ἦν πρὸς τόν Θεόν, καί Θεός ἦν ὁ Λόγος*» (Ἰωαν. 1,1). Στό κείμενό του ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης μᾶς μεταφέρει τήν πληροφορία ὅτι κατά τήν δημιουργία τοῦ κόσμου ὑπῆρχε ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, μέ τήν διαφορά ὅτι δέν εἶχε σαρκωθεῖ. Ὁ Υἱός γεννήθηκε ἀπό τόν Θεό πατέρα ὡς ζωντανός Λόγος καί δέν τοῦ ἔλειπε ἡ θεότητα ἀλλά ἦταν καί ἐκεῖνος Θεός.

Λίγο παρακάτω στό ἴδιο κεφάλαιο στό στίχο 14 σημειώνει ὅτι «*ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο*». Ὁ Λόγος ἔγινε ἄνθρωπος. Τό δεύτερο πρόσωπο τῆς Ἀγίας Τριάδος ἔλαβε σάρκα, πέρασε στόν ἱστορικό χρόνο καί ἔζησε στήν γῆ. Στήν πρώτη καθολική ἐπιστολή τοῦ Ἰωάννου διαβάσουμε τά ἀκόλουθα: «*Οὗτος ἐστίν ὁ ἐλθών δι' ὕδατος καί αἵματος, Ἰησοῦς Χριστός... ὅτι οἱ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατήρ, ὁ Λόγος καί τό Ἅγιον Πνεῦμα, καί οὗτοι οἱ τρεῖς ἐν εἰσί*» (Α' Ἰωαν. 6-7). Στό χωρίο αὐτό ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης διαλαλεῖ ὅτι ὁ μοναδικός Μεσσίας εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ἐκεῖνος δηλαδή πού ἦλθε, βαπτίσθηκε ὄχι μόνο μέ τό νερό ἀλλά μέ τό ἴδιο Του τό αἶμα ἐπάνω στόν σταυρό. Αὐτό τό γεγονός τό μαρτυροῦν οἱ τρεῖς ἐκεῖνοι πού βρίσκονται στόν οὐρανό, δηλαδή ὁ Πατέρας, ὁ Λόγος καί τό Ἅγιον Πνεῦμα. Αὐτοί οἱ τρεῖς εἶναι ἓνα, γιατί ἔχουν μία οὐσία καί φύση. Στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐνώθηκαν οἱ δύο φύσεις, ἡ θεία καί ἀνθρώπινη, κατά τρόπο μοναδικό. Σύμφωνα μέ τόν ὅρο τῆς τετάρτης οἰκουμενικῆς συνόδου οἱ δύο φύσεις, ἡ ἀνθρώπινη καί ἡ θεία, ἐνώθηκαν «*ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως καί ἀχωρίστως*». Ὁ Χριστός προσέλαβε ὀλόκληρη τήν θεία καί ἀνθρώπινη φύση πλὴν τῆς ἁμαρτίας. Ὁ Χριστός εἶναι ὁ μεσίτης μεταξύ Θεοῦ καί ἀνθρώπων, πού ἐνῶ ἦταν Θεός ἔγινε ἄνθρωπος. Αὐτό μᾶς τό ἐπιβεβαιώνει ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν Παῦλος στήν Α' πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολή «*Εἷς... μεσίτης Θεοῦ καί ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός*» (Α' Τιμ. 2, 5). Ἀλλά καί στήν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολή (κεφ. 4, 4-5) γράφει ὅτι ὅταν ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου ἔστειλε ὁ Θεός τόν Υἱόν Του στόν κόσμο, ὁ ὁποῖος ἔγινε ἄνθρωπος ἀπό γυναῖκα γιά νά λάβουμε τήν υἱοθεσία καί νά ἐξαγοράσει μέ τό τίμιο αἶμα Του ὅλους ἐκείνους πού βρίσκονται κάτω ἀπό τήν κατάρα τοῦ νόμου.

Ἐκτός ἀπό τό κείμενο τῆς Καινῆς Διαθήκης ὑπάρχουν καί ἱστορικοί οἱ ὁποῖοι μαρτυροῦν τήν ὑπαρξή τοῦ Ἰησοῦ ὡς ἱστορικό

πρόσωπο. Πολύτιμες μαρτυρίες άντλούμε τόσο από τά κείμενα του ιστορικού Τακτικού, ό όποιος έζησε μεταξύ 52 και 117μ.Χ, όσο και από τόν ιστορικό Φίλωνα τόν Ίουδαίο. Ένδεικτικά θά σημειώσουμε πώς ό Τακτικός καταγράφει τά ιστορικά γεγονότα τά όποία έλαβαν χώρα κατά τούς διωγμούς του Νέρωνα. Έκεί ό Τακτικός κάνει λόγο για τούς Χριστιανούς οί όποιοι μαρτυροΰσαν για τόν Χριστό. Ό Χριστός, σημειώνει, ήταν εκείνος πού καταδικάστηκε σέ θάνατο από τόν ρωμαίο έπαρχο Πόντιο Πιλάτο, επί αυτοκράτορος Τιβερίου. Έπομένως και από ιστορική πλευρά ό Χριστός δέν ήταν ένα κατά φαντασία πρόσωπο αλλά ένα ύπαρκτό πρόσωπο.

Στό ίδιο μήκος κύματος κινούνται οί πατέρες αλλά και όλόκληρη ή πατερική παράδοση. Ό μέγας Αθανάσιος στό έργο του *περί ένανθρωπήσεως του Λόγου*, καταδεικνύει, αφού προηγουμένως καταδικάζει τίς πολλαπλές δοξασίες των έθνικων φιλοσόφων, ότι ό Λόγος του Πατρός δέν είναι μόνον ό Δημιουργός, ή Σοφία αλλά έγινε σωτήρας και λυτρωτής των ανθρώπων. Μας δίνει τήν παρακάτω πληροφορία: «Αυτός γάρ ένηθρώπησε ίνα ήμείς θεοποιηθώμεν». Ό μέγας Αθανάσιος δέν θά πρέπει νά μας διαφεύγει ότι ήταν σφοδρός πολέμιος του άρειανισμού και ότι ή πρώτη οικουμενική σύνοδος στηρίχτηκε επάνω στίς όμιλίες του περί όμοουσίου. Ό μονογενής και Λόγος του Θεού έγινε άνθρωπος για νά μπορούμε ήμείς νά γίνουμε Θεοί κατά χάριν. Στό άπολυτίκιο του μεγάλου ιεράρχη Ίωάννου του Χρυσοστόμου, ενός από των τριών ιεραρχών και οικουμενικών διδασκάλων, διαβάζουμε τήν ακόλουθη φράση: «πρέσβευε τῷ Λόγω Χριστῷ τῷ Θεῷ». Παρακαλῶμε δηλαδή όλοι ήμείς τόν άγιο νά πρεσβεΰει στόν Λόγο, ό όποιος Λόγος είναι ό θεάνθρωπος Χριστός.

Όσον άφορᾷ τώρα τή λέξη «λόγος» έχουμε νά σημειώσουμε τά έξής. Στό κείμενο τής Καινής Διαθήκης ως «λόγος» νοείται καθετί πού εκφέρεται από τό στόμα μέ τήν μορφή όμιλίας. Η έννοιολογική χρήση του όρου είναι ή ίδια πού χρησιμοποιείται και σήμερα. Πάμπολλες φορές είναι γραμμένη ή λέξη λόγος στα 27 βιβλία τής Καινής Διαθήκης. Θα σταθοΰμε όμως σέ μία φράση ή όποία θά μας φανεΐ χρήσιμη στήν εξέταση πού θά πράξουμε

παρακάτω. Στό κατά Λουκά εὐαγγέλιο κεφ. 11 και στίχο 28 διαβάζουμε «μακάριοι οί ακούοντες τόν λόγο του θεού και φυλάσσοντες αυτόν», δηλαδή είναι ευτυχισμένοι εκείνοι πού ακούνε και φυλᾶνε τά λόγια του Θεού. Νά σημειωθεί ότι ό λόγος πού μεταφέρουν οί ευαγγελιστές είναι εκείνα τά λόγια και ειπώθηκαν από τόν ίδιο τόν Χριστό. Έμείς σήμερα τά διαβάζουμε είτε σέ έντυπη είτε σέ ηλεκτρονική μορφή.

Διαστρέβλωση του Λόγου – λόγου

Έχοντας μέχρι εδώ δείξει τό πώς ή όρθόδοξος διδασκαλία έχει κατανοήσει τόν όρο «Λόγος» μέ - Λ- και πώς τόν όρο «λόγος» μέ - λ - θά προσπαθήσουμε σέ αυτό τό σημείο νά έπισημάνουμε τίς διαφορές πού υπάρχουν μέ όσους δέν έχουν ή δέν θέλουν νά κατανοήσουν τήν σημασία του μέ τόν τρόπο πού διδάσκει ή όρθόδοξος εκκλησία. Όλοι όσοι αντιτίθενται στήν έρμηνεία πού δόθηκε παραπάνω είναι οί λεγόμενοι αίρετικοί. Έκείνοι δέν ακολουθοΰν τήν παράδοση πού μας μετέδωσαν οί πατέρες. Αντίθετα επιδίδονται στήν εργασία και εφεύρουν άλλα διδάγματα και ψεύτικες διδασκαλίες, δοξασίες, οί όποίες είναι πολύ επιβλαβείς για τήν ανθρώπινη ψυχή και για τήν ανθρώπινη ύπαρξη γενικότερα. Θά φανεΐ ότι όλοι όσοι έσκεμμένα κωφεύουν τόσο στήν διδασκαλία τής Καινής Διαθήκης όσο και στήν πατερική διδασκαλία δέν κατανοοΰν ή παρερμηνεύουν τούς δύο όρους «Λόγος» και «λόγος». Είναι αναπόφευκτη συνέπεια τό ότι όποιος δέν πιστεύει στόν «Λόγο» δυσπιστεί και στόν «λόγο».

Έκείνοι πού άρνοΰνται τόν «Λόγο» ως Θεό είναι οί μονοφυσίτες. Τέτοιοι είναι οί Κόπτες, οί Αρμένιοι, οί Σύριοι. Μερικές παραφυάδες αυτών είναι οί Ακέφαλοι, οί Φαντασιαστές, οί Θεοπασχίτες, οί Αγνοίτες, οί Κλειστολάτρες, οί Φθαρτολάτρες, οί Τριθειστές, οί Διακρινόμενοι και πολλοί άλλοι. Όλοι αυτοί ανακάτεψαν τίς αίρετικές του δοξασίες μέ διάφορα φιλοσοφικά άποφθέγματα, τά όποία προέρχονται κυρίως από τήν αρχαία Ελλάδα, μέ διάφορες θρησκευτικές αντιλήψεις πού προέρχονται από τίς ανατολικές θρησκείες, αλλά και μέ τίς πολυάριθμες ύλιστικές θεωρίες. Τό άποτέλεσμα είναι νά προκύψουν συμπεράσματα άκρως επικίνδυνα για τούς ανθρώπους.

Οἱ ἄνθρωποι μπερδεύονται, ὁδηγοῦνται σέ φαντασιώσεις καί μπορεῖ νά φτάσουν ὡς τήν σχιζοφρένεια. Παρόμοιες αἱρέσεις πού ὑπονομεύουν τήν Θεότητα τοῦ Χριστοῦ εἶναι τόσο τά ἀνατολικά θρησκευματα, μέ τίς διαφορές μορφές διαλογισμοῦ πού ἐπινοοῦνται, ὅσο καί οἱ νεοπαγανιστές, οἱ ὁποῖοι ἐπηρεασμένοι καί μόνο ἀπό τήν ἀρχαία Ἑλληνική σκέψη δέν μποροῦν παρά νά ὑποπέσουν στά σφάλματα ὅλων τῶν παραπάνω. Ἐκεῖνοι ὅμως πού ἀρνήθηκαν τήν Θεότητα τοῦ Ἰησοῦ ἦταν οἱ ἀρειανοί. Σήμερα παιδιά ἐκείνων εἶναι οἱ Χιλιαστές οἱ ὁποῖοι δέν εἶναι κἄν θρησκεία ἀλλά μία ὀργάνωση ἡ ὁποία συστήθηκε στήν Ἀμερική ἀπό τόν Ἑβραῖο πολυεκατομμυριοῦχο Κάρολο Ρῶσσελ. Ἐπίσης στήν ἴδια κατηγορία βρίσκονται καί οἱ παπικοί, πεντηκοστιανοί, προτεστάντες, εὐαγγελικοί μαζί μέ τίς πολλές του παραφυάδες καί τά πολλά τους παρακλάδια. Οἱ παπικοί ἔχουν υἱοθετήσει τό δόγμα τῆς ὁρατῆς κεφαλῆς τῆς ἐκκλησίας. Ἡ ὁρατή κεφαλή εἶναι ὁ πάπας. Κατά αὐτό τόν τρόπο ἔχουν περιορίσει τήν Θεότητα τοῦ Χριστοῦ καί ἔχουν ἀναγάγει τόν πάπα στήν θέση τοῦ Θεοῦ. Ἐπίσης οἱ μουσουλμᾶνοι δέν δέχονται τήν Θεότητα τοῦ Χριστοῦ. Γιά ἐκείνους ὁ Χριστός ἦταν κάποιος προφήτης. Ἡ πίστη τους εἶναι ἀποκλειστικά στόν Ἀλλάχ καί ὁποῖος δέν πιστεύει σέ αὐτόν, σύμφωνα μέ τό κοράνι, θεωρεῖται ἄπιστος καί θά πρέπει νά σκοτώνε-

ται. Ἀπό τήν δυσπιστία στόν «Λόγο» ὡς Θεό, ἔπονται πολλές διαστρεβλώσεις. Λόγου χάριν στά μυστήρια. Ὅλα τά μυστήρια τελοῦνται στό ὄνομα τῆς Παναγίας Τριάδος. Ὅποιος δέν πιστεύει σέ αὐτό τό γεγονός, πῶς γίνεται νά ἐνεργήσει σέ αὐτόν ἡ χάρις; Ἐπομένως ὅσοι δέν πιστεύουν στήν Θεότητα τοῦ Χριστοῦ δέν μπορεῖ νά ἐνεργήσει ἐπάνω τους ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Ἀπό τό παραπάνω ἐπιχείρημα προκύπτει τό ἀκόλουθο ἐρώτημα. Ὅσοι δέν δέχονται νά πιστέψουν στόν «Λόγο» πῶς γίνεται νά ἀκούσουν καί νά πιστέψουν τόν «λόγο»; Ὅσοι δηλαδή δέν δέχονται τόν Χριστό ὡς Θεάνθρωπο, ὡς ἐκεῖνον πού κατέβηκε ἀπό τόν ουρανό, ἔλαβε ἀνθρώπινη σάρκα, σταυρώθηκε, ἀναστήθηκε, ἀναλήφθηκε, πῶς θά μπορέσουν νά δεχτοῦν τά λόγια του, προσπαθώντας ταυτοχρόνως νά τά ἐφαρμόσουν στήν ζωή τους; Δέν ἀκοῦνε τόν Ἀπόστολο Παῦλο ὁ ὁποῖος γράφει στήν Α΄ πρὸς Τιμόθεον «Ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τό τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεός ἐφανερώθει ἐν σαρκί, ἐδικαιώθει ἐν Πνεύματι...» (3,16). Ὅντως μεγάλο καί φοβερό τό μυστήριο τῆς γεννήσεως. Οἱ δύο φύσεις, Θεία καί ἀνθρώπινη, ἐνώθηκαν στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Αὐτό τό μυστήριο μόνο μέ πίστη, ἀλλά καί μέ ἀγαθή, ἀγνή καί καθαρή προαίρεση, δίχως δισταγμό, δύναται νά κατανοηθεῖ.

Μηνιάτης Παναγιώτης

ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ: 6977582800

CΤΩΜΕΝ ΚΑΛΩC

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC ΠΑΤΡΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ

τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν

κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

Ν. Βότση 34, Τηλ. : 2610-320.602, Fax: 2610-279.533 email: i-m-patron@otenet.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟC ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Ἀρχιμ. Τιμόθεος Γ. Παπασταύρου

ΥΠΕΥΘΥΝΟC ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Π. Κούλης, Ψηφιακές Εκτυπώσεις, email: paulkoulis@gmail.com